

1.

Fråga:

Ett företags omvärld består bl.a. av företagets olika intressenter (aktörer som har intressen i företaget).

Lista upp fem (5) av företagets viktigaste intressenter (Olsson J & Skärvad P-H, Företagsekonomi 99) samt beskriv kortfattat de intressen som de olika aktörerna/företaget har av varandra. (10p.)

Modellsvar svaret till denna fråga hittas i Företagsekonomi 99 sid.51-52. Examinanden förväntas lista upp 5 av bokens 7 intressenter (ägare, anställda, företagsledningen, leverantörer, kunder, långivare och samhället). Examinanden förväntas dessutom kort beskriva den nytta de uppräknade intressenterna har av företaget samt företagets nytta av intressenten.

Ex. Om intressenten är kunderna så önskar dessa av företaget få köpa varor som motsvarar deras behov medan företaget önskar genom dessa varor få inkomster genom betalning av vara

Poängsättning: 1 p. / uppräknad intressent (5 p.)

1p. / intressebeskrivning (både intressentens och företagets perspektiv)

Ifylles av examinator:

Namn: _____

Uppgift 2: _____ poäng

Personbeteckning: _____

INTRÄDESFÖRHÖR 19.6.2000

Uppgift 2 (10 poäng)

Kryssa för det rätta alternativet. Rätt svar ger 1 p. medan fel svar ger -1/2 p.
Obesvarad fråga ger 0 p..

	a)	b)	c)
1. Frivillig arbetslöshet i ekonomisk mening uppstår då,			
a) människor omskolar sig och inte är villiga att jobba samtidigt.			
b) en del av den arbetsföra befolkningen inte vill ha jobb.	☐	☐	☒
c) då lönerna är trögrörliga nedåt p.g.a. fackföreningar o.dyl.			
2. Bytesekvationen hävdar att,			
a) efterfrågan är lika med utbudet i jämvikt.			
b) BNP är lika med konsumtion + investeringar + nettoexporten.	☐	☐	☒
c) mängden pengar gånger omloppshastigheten skall vara lika med det totala värdet av produktionen i ett land.			
3. Den optimala produktionen för ett företag sker i den punkt där,			
a) den totala kostnaden är lika med den totala intäkten.			
b) marginalkostnaden är lika med marginalintäkten.	☐	☒	☐
c) styckkostnaden är högre än priset.			
4. Effekten av ökad efterfrågan på en marknad är i regel att,			
a) priset går ner och kvantiteten går upp.			
b) priset går upp och kvantiteten går ner.	☐	☐	☒
c) priset och kvantiteten går upp.			
5. En hyresreglering där staten sätter hyrespriserna under marknadsjämvikten medför,			
a) i princip ingen förändring på marknaden.	☐	☒	☐
b) bostadsbrist och ett behov av ransonering.			
c) att de som är villiga att betala mest för bostäderna får dem.			
6. En extern effekt innebär att,			
a) kostnaderna för ett företags produktion inte avspeglar de samhällsliga effekterna av produktionen.			
b) det inte uppstår en marknad för en viss vara, vilket medför att medborgarna gemensamt betalar för den med skattemedel.	☒	☐	☐
c) att efterfrågekurvan förskjuts på grund av händelser som ligger helt utanför företagets kontroll.			
7. Stagflation innebär att landet upplever,			
a) hög inflation och låg arbetslöshet.			
b) hög inflation och hög arbetslöshet.	☐	☒	☐
c) låg inflation och hög arbetslöshet.			
8. Om priset på en vara ligger mellan styckkostnaden och den rörliga styckkostnaden, lönar det sig för ett företag att,			
a) fortsätta produktionen på kort sikt.	☒	☐	☐
b) genast lägga ner produktionen.			
c) producera så att marginalkostnaderna är lika med de rörliga styckkostnaderna.			

a) b) c)

9. Ränepariteten säger att räntan i hemlandet skall vara lika med,

a) räntan i utlandet + den förväntade växelkursförändringen + riskpremie.

b) räntan i utlandet – inflationen i utlandet + riskpremie.

c) räntan i utlandet + den procentuella förändringen i valutareserverna.

10. Med monopolistisk konkurrens menar man en marknadssituation där,

a) några få företag konkurrerar med indentiska varor och inga inträdeshinder föreligger (frånsett höga fasta kostnader).

b) några få företag konkurrerar om en monopolställning på marknaden.

c) några få företag konkurrerar med differentierade varor och inga inträdeshinder föreligger (frånsett höga fasta kostnader).

Uppgift 3 (10 poäng)

OBS! Alla svar skall motiveras kort och koncist.

Betrakta en liten sluten ekonomi, där det aggregerade utbudet (AS) och den aggregerade efterfrågan är lineära. De ges av,

$$Y_{as} = -50 + 6P$$

$$Y_{ad} = \alpha - 4P$$

där Y betecknar inkomst (BNP), P betecknar prisnivån. α är en (exogen) komponent som består av penningutbud (M_s) och de offentliga utgifterna (G) enligt följande,

$$\alpha = M_s + G + 700.$$

Den naturliga inkomstnivån, Y^* , är 600 [miljarder FIM].

- a) Antag att $M_s = 200$ och att $G = 300$. Bestäm den kortsiktiga inkomstnivån och den kortsiktiga prisnivån i jämvikt. I ett hurdant konjunkturläge befinner ekonomin? Rita en figur (plats 1 nedan) över situationen. (3 p.)

Svar: $\alpha = 1200 \Rightarrow Y_{ad} = 1200 - 4P$. $Y_{ad} = Y_{as} \Rightarrow P = 125 \wedge Y = 700$. Eftersom $Y^* = 600 < 700$ befinner landet sig i en högkonjunktur.

- b) Centralbanken i ekonomin ökar penningutbudet med 100 (dvs. $\Delta M = 100$). Analysera de kortsiktiga konsekvenserna av det här beslutet. Ange de eventuella förändringarna i P och Y samt visa händelsen i en figur (plats 2 nedan). Vad kallas denna politik? (3 p.)

Svar: $\Delta M = 100 \Rightarrow \alpha = 1300 \Rightarrow P = 135 \wedge Y = 760$ i jämvikt d.v.s. $\Delta P = 10 \wedge \Delta Y = 60$. Politiken kallas för (expansiv) penningpolitik.

- c) Utgå från att du är finansminister. Således har du möjlighet att påverka de offentliga utgifterna. Du vill stabilisera konjunktuläget utgående från situationen i fallet a). Ge ett exakt svar till den konjunkturstabiliserande politiken samt demonstrera m.h.a. en figur (plats 3 nedan). (3 p.)

Svar: $Y_{ad} = \alpha - 4P$, $Y_{ad} = Y_{as} \Rightarrow Y = -20 + (6/10)\alpha$ i jämvikt. $\Delta Y = (dY/d\alpha)\Delta\alpha = (6/10)\alpha \Rightarrow \Delta\alpha = (10/6)\Delta Y$. För att stabilisera Y skall $\Delta Y = 600 - 700 = -100 \Rightarrow \Delta\alpha = -166.67$. Hela förändringen görs med hjälp av G d.v.s. $G = 300 - 166.67 = 133.33$.

- d) Vad kallas den politik som du som finansminister i fall c) bedriver? (1 p.)

Svar: finanspolitik

Uppgift 4

FACIT

a) Krille har tänkt amortera i slutet av varje år, hur stor är annuiteten?

$$k = K_o \times \frac{i(1+i)^n}{(1+i)^n - 1}$$

$$k = 50000 \times \frac{0.09(1+0.09)^4}{(1+0.09)^4 - 1} \quad k = 15433,43mk$$

b) Om han i stället för att betala i slutet av varje år amorterar i slutet av varje **månad**, hur mycket bör han då betala?

$$k = K_o \times \frac{\frac{i}{12}(1+\frac{i}{12})^n}{(1+\frac{i}{12})^n - 1}$$

$$k = 50000 \times \frac{0.0075(1+0.0075)^{48}}{(1+0.0075)^{48} - 1} \quad k = 1244,25mk$$

c) Krille har tänkt betala 10.000 mk i slutet av varje år i tre års tid. Hur mycket bör han betala i slutet av år fyra?

$$K_4 = 10000 \times 1.09 + 10000 \times 1.09^2 + 10000 \times 1.09^3 - 50000 \times 1.09^4$$

$$K_4 = 34847,80$$

d) Om Krille amorterar på lånet i slutet av varje kvartal, vad är den effektiva räntesatsen p.a.?

$$p = 0.09 \quad q = \frac{p}{4} = 0.0225$$

$$\text{Effektiva räntan} = (1+q)^n - 1 = 1.0225^4 - 1 = 0.0931 = \mathbf{9,31\%}$$

e) Om räntan under de två första åren vore 8% och därpå följande två år 10%. Hur stora skulle de **årliga** annuiteterna bli givet att annuiteterna skall vara **lika stora** under de fyra åren?

Utbetalningarna sker i slutet av varje år.

$$50000 = \frac{1}{1.08}k + \frac{1}{1.08^2}k + \frac{1}{1.08 \times 1.1}k + \frac{1}{1.08 \times 1.1^2}k$$

$$50000 = 3,27121k$$

$$k = 15284,87mk$$

Svenska handelshögskolan

Ifylles av examinator:

Uppgift 5: _____ poäng

INTRÄDESFÖRHÖR 19.6.2000

Uppgift 5 (10 poäng)

Nedan finns ett antal formler av vilka **en del är helt korrekta medan svaren på en del är felaktiga.**
Ange vilka av formlerna som är riktiga respektive felaktiga!

Korrigerade dessutom svaren på de felaktiga formlerna!

		Rätt	Fel	Vet ej
Korrigerad version om felaktig	1 Omsättningstillgångar I+II/Kortfristiga skulder = Balansräkning Omsättningstillgångar I+II/Kortfristiga skulder = Balanslikviditet	☐	☒	☐
Korrigerad version om felaktig	2 (Verklig volym - Kritisk volym)/Verklig volym * 100 = Täckningsbidrag (%) (Verklig volym - Kritisk volym)/Verklig volym * 100 = Säkerhetsmarginal (%)	☐	☒	☐
Korrigerad version om felaktig	3 Företagets totala MO/Företagets totala dM * 100 = Affärsomkostnadspålägg Företagets totala MO/Företagets totala dM * 100 = Materialomkostnadspålägg	☐	☒	☐
Korrigerad version om felaktig	4 Vinst/Kapital * 100 = Räntabilitet (%)	☒	☐	☐
Korrigerad version om felaktig	5 Omsättningstillgångar I/Kortfristiga skulder = Täckningsgrad Omsättningstillgångar I/Kortfristiga skulder = Kassalikviditet	☐	☒	☐
Korrigerad version om felaktig	6 Eget kapital/Totalt kapital = Skuldsättningsgrad Eget kapital/Totalt kapital = Soliditet	☐	☒	☐
Korrigerad version om felaktig	7 Avskrivningar+Räntor = Kapitalkostnad	☒	☐	☐
Korrigerad version om felaktig	8 Utdelning/Börskurs*100 = Direkt kostnad Utdelning/Börskurs*100 = Direktavkastning	☐	☒	☐
Korrigerad version om felaktig	9 Omsättningstillgångar-Kortfristiga skulder = Rörelsens intäkt Omsättningstillgångar-Kortfristiga skulder = Rörelsekapital	☐	☒	☐
Korrigerad version om felaktig	10 Börskurs/Vinst per aktie = P/E-tal	☒	☐	☐
Korrigerad version om felaktig	11 Särkostnad+Alternativkostnad = Operationell kostnad	☒	☐	☐
Korrigerad version om felaktig	12 Genomsnittlig kredittid*Årets varuinköp/360 = Genomsnittlig leverantörskredit	☒	☐	☐

Svenska handelshögskolan

Ifylles av examinator:

Uppgift 6: _____ poäng

INTRÄDESFÖRHÖR 19.6.2000

Uppgift 6 (10 poäng)

Företaget IT-Evolution Ltd:s redovisningsinformation är för de tre senaste räkenskapsperioderna i sammandrag följande i 1000 euro:

	År	1	2	3
Eget kapital (vid räkenskapsperiodens början)		50	200	80
Intäkter		500	600	1600
Tillgångar		420	330	830
Kostnader		350	720	1300
Skulder		220	250	450

Fyll i uppgifterna i de förenklade balans- och resultaträkningarna nedan!

Vilket blev resultatet (= vinsten/förlusten) för respektive år?

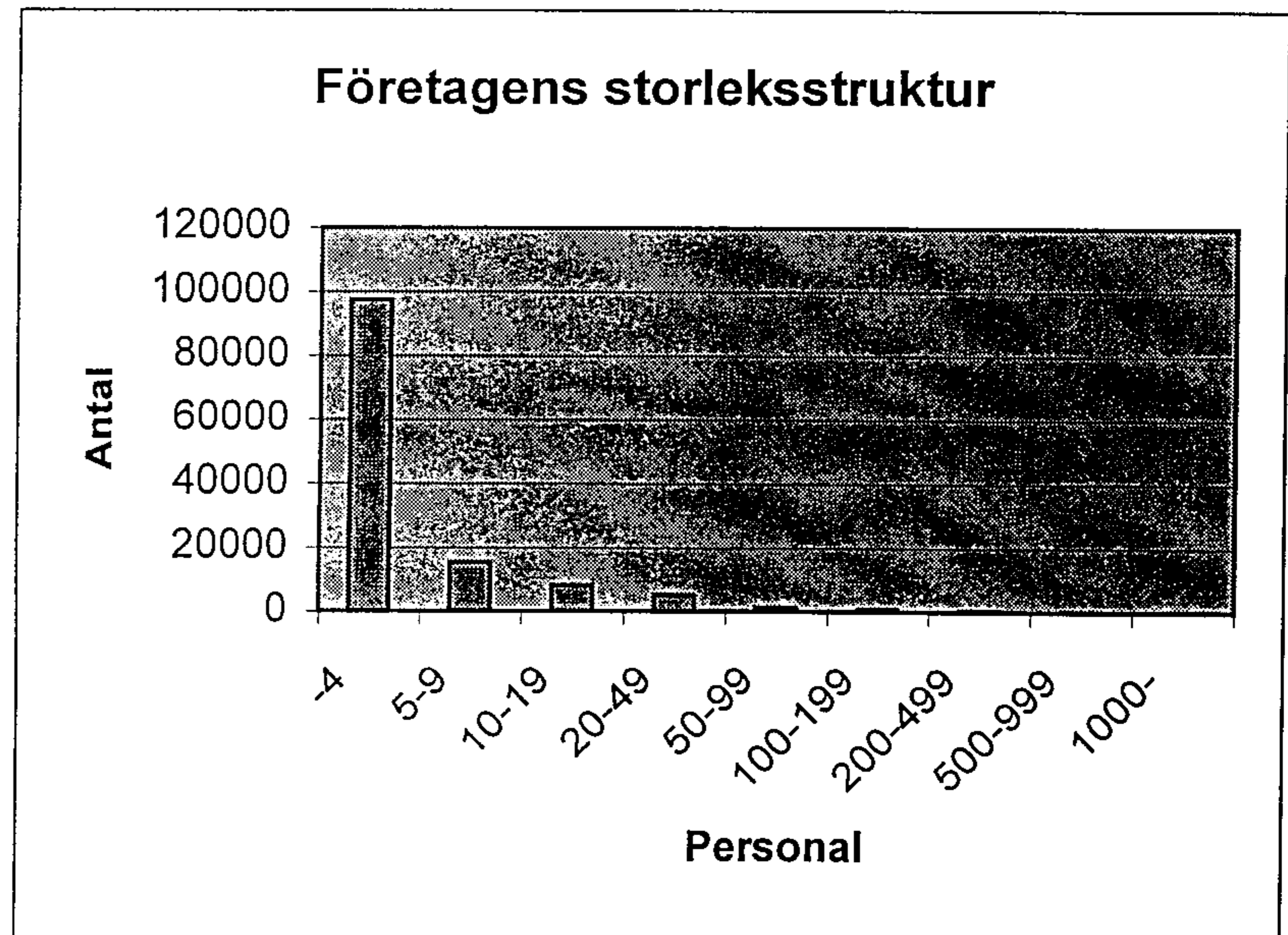
	Resultaträkning		
År	1	2	3
Intäkter	500	600	1600
Kostnader	-350	-720	-1300
Vinst/förlust	150	-120	300

	Balansräkning		
År	1	2	3
Tillgångar	420	330	830
Eget kapital	50	200	80
Vinst/förlust	150	-120	300
Skulder	220	250	450
	420	330	830

(a) Se figur. Observera att figuren som är ritad med Excel inte är helt korrekt eftersom bredden på staplarnas bas skall vara proportionell mot klassbredden.

Inträdesprovet 2000. Lösning till uppgift 1 (a).

Personal	Antal
-4	97475
5-9	15342
10-19	8165
20-49	5140
50-99	1463
100-199	724
200-499	450
500-999	138
1000-	138
	129035

$$(b) T = 2.5, M_d = 2.5, \bar{X} = \frac{\sum m_i f_i}{n} = \frac{1262017.5}{129035} = 9.78.$$

(c) M_d (eller T). Fördelningen är sned.

$$(d) H = -3.32193 (0.755 \cdot \log_{10} 0.755 + \dots + 0.001 \cdot \log_{10} 0.001) \\ = -3.32193 (-0.383204) = 1.27.$$

Inträdesprovet 2000. Lösning till uppgift 1.

Personal	m	f	m*f	p_i	$\log_{10} p_i$	$p_i \cdot \log_{10} p_i$
-4	2,5	97475	243687,5	0,755415	-0,121814	-0,092020
5-9	7,0	15342	107394,0	0,118898	-0,924826	-0,109960
10-19	14,5	8165	118392,5	0,063277	-1,198751	-0,075854
20-49	34,5	5140	177330,0	0,039834	-1,399744	-0,055758
50-99	74,5	1463	108993,5	0,011338	-1,945463	-0,022058
100-199	148,5	724	107514,0	0,005611	-2,250969	-0,012630
200-499	349,5	450	157275,0	0,003487	-2,457495	-0,008570
500-999	749,5	138	103431,0	0,001069	-2,970828	-0,003177
1000-	1000,0	138	138000,0	0,001069	-2,970828	-0,003177
		129035	1262017,5	1,000000		-0,383204

Ifylles av examinator:

Namn: _____

Uppgift 8: _____ poäng

Personbeteckning: _____

INTRÄDESFÖRHÖR 19.6.2000**Uppgift 8 (10 poäng)**

Aktiebolaget Aikon Ab har för närvarande ett nominellt aktiekapital på 14 400 000 €, fördelat på 2 880 000 aktier med ett nominellt värde på 5 €. Aktiens börskurs är 57 €. Du äger 162 aktier i bolaget. Aikon Ab beslutar nu att genomföra en kombinerad ny- och fondemission samt en aktieförsäljning till personalen. Villkoren är 1:2 i nyemissionen med emissionskursen 45 € och 2:9 i fondemissionen. Endast gamla aktier deltar i de två emissionerna. Dessutom emitterar företaget 320 000 nya aktier till personalen. Emissionskursen är 40 €.

- a) Hur många aktier har Aikon Ab efter ny- och fondemissionerna och aktieförsäljningen till personalen? Du tillhör inte personalen men deltar i de två andra emissionerna. Hur många aktier har du efter transaktionen? (Maximalt 3 poäng.)

$$\begin{aligned} \text{Nytt antal: } & 2880 + (1/2)*2880 + (2/9)*2880 + 320 \\ & = 2880 + 1440 + 640 + 320 = 5280 \end{aligned}$$

$$\text{Ditt antal: } 162 + (1/2)*162 + (2/9)*162 = 162 + 81 + 36 = 279$$

Försök som mycket lite påminner om det rätta: 0,5 p

Totalt antal = 1,5 poäng, ditt antal = 1,5 poäng

Svar:

Det totala antalet aktier efter emissionerna är:	<u>5 280 000</u>	stycken
Ditt antal aktier efter emissionerna är:	<u>279</u>	stycken

- b) Beräkna värdet på aktien efter emissionerna. (Maximalt 3 poäng.)

$$\begin{aligned} \text{Nytt pris: } & (2880*57 \text{ €} + 1440*45 \text{ €} + 640*0 \text{ €} + 320*40 \text{ €})/5280 = \\ & 45,7878787878.. \text{ €} \approx 45,79 \text{ €}. \end{aligned}$$

Personalem. obeaktad (el. felbeaktad) $\Rightarrow p = 46,1613 \text{ €} - 1 \text{ poäng}$

Någon av komponenterna obeaktad $\Rightarrow -1 \text{ poäng}$

Svar:

Aktiens värde efter emissionerna är:	<u>45,79</u>	€
--------------------------------------	--------------	---

- c) Beräkna värdet på ett teckningsrättsbevis och en delrätt. (Maximalt 4 poäng.)

I nyemissionen behövs två teckningsrättsbevis (TRB) för att kunna teckna en ny aktie för 45 €

$$\Rightarrow \text{TRB} = (45,7879 \text{ €} - 45 \text{ €})/2 = 0,3939393939.. \text{ €} \approx 0,39 \text{ €}.$$

I fondemissionen behövs nio delrätter (DR) för att kunna teckna en aktie värd 45,79 €

$$\Rightarrow \text{DR} = 45,7879 \text{ €}/9 = 5,087542088 \text{ €} \approx 5,09 \text{ €}.$$

Svar:

Priset på ett teckningsbevis är:	<u>0,39</u>	€
Priset på en delrätt är:	<u>5,09</u>	€